

Ilmestyskirja 13

Ilm. 11:3-13

Olemme tässä Alusta alkaen -ohjelmassa selittämässä Ilmestyskirjaa. Olemme päässeet luvun 11 alkuun. Siinä kuvataan ”kahta todistajaa”, jotka Jumala lupasi antaa maailmaan todistamaan Jeesuksesta, ennen kuin lopullinen maailmanloppu ja tuomiopäivä koittaisivat.

»Minä annan kahdelle todistajalleni tehtäväksi julistaa sanaani säkkivaatteeseen pukeutuneina tuhat kaksisataakuusikymmentä päivää.» Nämä todistajat ovat ne kaksi oliivipuuta ja kaksi lampunjalkaa, jotka seisovat maan Herran edessä. Jos joku aikoo tehdä heille pahaa, heidän suustaan lähtee tuli, joka nielee heidän vihollisensa. Näin on kuoleva jokainen, joka aikoo heille pahaa. Heillä on valta sulkea taivas, niin ettei tule sadetta koko sinä aikana, jona he sanaa julistavat. Heillä on myös valta muuttaa vedet vereksi ja piinata maata kaikenlaisilla vitsauksilla niin usein kuin haluavat (Ilm. 11:3-6)

Keistä on kyse?

Kyselimme jo viime kerralla, että keitä tässä oikein tarkoitetaan? Kirkkohistoria on täynnä arvailuja. Esimerkiksi Luther ja Melancton ovat saaneet ääniä, koska he olivat väkeviä evankeliumin julistajia. Ongelmana tällaisissa tulkinnoissa on kuitenkin se, että Ilmestyskirjan yksityiskohtainen kuvaus kahdesta todistajasta ei sovi kehenkään kirkkohistorian hahmoon.

Paljon todennäköisempää on, että jälleen on kyse apokalyptisestä eli ilmestyskirjallisuuden vertauskuvallisesta kielestä. ”Kaksi todistajaa” ovat vertauskuva kristillisestä seurakunnasta. Sen tehtävänä on todistaa tässä maailmassa Jeesuksesta, senkin uhalla, että se joutuu vainotuksi ja jotkut sen jäsenet jopa tapetaan siksi, että he puhuvat Jeesuksesta.

Tällainen tulkinta on perusteltu, kun huomataan, että tekstin kuvauksessa ”kahdesta todistajasta” on yhdistelty monia piirteitä Vanhan testamentin keskeisistä profeetoista ja Jumalan kansan johtajista.

Se, että kaksi todistajaa ovat ”kaksi oliivipuuta ja kaksi lampunjalkaa”, viittaa Sakarjan kirjan lukuun 4, jossa puhutaan näillä vertauskuvilla kahdesta Israelin pakkosiirtolaisuuden jälkeisen ajan kansanjohtajasta, kuvernööri Serubbaabelista ja ylipappi Joosuasta (Sak. 4:3-14). Se, että ”kahden todistajan” suusta lähtee tuli, joka nielee ne, jotka yrittävät tehdä heille pahaa, se viittaa profeetta Jeremiaan, jolle Herra sanoi:

”Koska israelilaiset ovat tällaista puhuneet, minun sanani, jotka annoin suuhusi, Jeremia, muuttuvat tuleksi. Ja tämän kansan minä teen polttopuiksi, se joutuu tulen ruoaksi.” (Jer. 5:14)

Kahden todistajan suusta tulevaa tulta ei pidä tulkita kirjaimellisesti. Tuli tarkoittaa sitä, että Jeesuksen uskolliset todistajat voittavat heitä vahingoittamaan pyrkivät tyypit sanoillaan, jotka Jumala heille vainon kohdatessa antaa.

Se taas, että ”kahdella todistajalla” on valta sulkea taivas sateelta, on viittaus profeetta Eliaan, jonka kerrotaan 1. Kuningasten kirjan luvussa 17 ja 18 tehneen näin. Kyseessä oli rangaistus Israelin kansan synneistä ja katumattomuudesta. Se, että kahdella todistajalla on valta ”muuttaa vedet vereksi ja piinata maata kaikenlaisilla vitsauksilla” on viittaus Moosekseen, jolle Jumala antoi tuollaisen vallan, jotta hänen faraoille osoittamansa vaatimus päästää Israelin kansa vapaaksi saisi painoarvoa (ks. esim. 2. Moos. 7:19). Se taas, että todistajia on nimenomaan kaksi, on mielestäni viittaus siihen, että Jeesus lähetti opetuslapsensa pareittain julistamaan valtakunnan evankeliumia.

On siis ilmeistä, että Ilmestyskirjan kuva ”kahdesta todistajasta” on yhdistelmä siitä, millaisia Jumalan sanansaattajat ovat olleet. Sellainen nyt tässä ajassa on seurakunta Kristuksen todistajana.

Säkkivaatteessa 42 kuukautta?

Mitä sitten tarkoittaa se, että kaksi todistajaa olivat pukeutuneet säkkivaatteeseen? Tällainen vaate on Vanhassa testamentissa katumuksen vertauskuva. Kaksi todistajaa pukeutuvat tällä tavalla, koska he katuvat sen ihmiskunnan syntejä, johon he itsekin kuuluivat ja samalla anoivat, että Jumala armahtaisi ja säästäisi ihmisiä tuomiostaan.

Tämä todistajien säkkivaatteen muistaminen on minusta hyvin merkityksellistä tänä aikana, jolloin kirkossa kuulee sellaisia äänenpainoja, että sen julistuksessa ei saisi lainkaan kuulua Jumalan tuomio. Kyllä saa ja kyllä pitää. Vaikka sanomamme on perimmiltään Kristuksen eli ”teurastetun Karitsan” ihmiskunnalle tuoma armahdus, niin silti julistuksessa on kuuluttava myös Jumalan tuomio synnistä. Miksi muuten sitä armahdusta tarvittaisiin? (Tässä yhteydessä tulee mieleen toimittaja Tuomas Enbusken 16.11. Iltalehdessä julkaiseva kolumni, jossa hän melko räävittömästi mutta mielestäni aivan syystä päivittelee nykykirkon halua mielistellä ihmisiä. Enbuske kertoo, että kirkon tehtävä on ”saarnata taivaasta ja helvetistä. Ja siitä, että Kristus kuoli ristillä meidän syntiemme tähden.” Samassa yhteydessä hän kysyy: ”Vai turhaanko niitä syntejä on tässä tullut tehtyä?”)

No mitä ihmettä tarkoittaa tuo, että näiden todistajien tehtävänä on julistaa Jumalan sanaa ”tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää”? Tuo ajanjakso on 42 kuukautta eli kolme ja puoli vuotta.

Sekin on ilmeisesti tulkittava vertauskuvallisesti. Ilmestyskirjan näyissä tuon mittainen aika kestää siitä, kun saatana syöstään maan pinnalle terrorisoimaan ihmisiä ja varsinkin kirkkoa, siihen asti, kun Kristus palaa takaisin maan päälle ja voittaa saatanan. Eli tuo ”tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää” luultavasti tarkoittaa tätä vaivan aikaa, jolloin kirkkoa ainakin jossain määrin vainotaan ja sen tekemää todistustyötä yritetään painaa alas.

Peto voittaa Kristuksen todistajat

Kun he ovat päättäneet todistajantyönsä, käy syvyydestä nouseva peto taisteluun heitä vastaan, ja se voittaa heidät ja tappaa heidät. Heidän ruumiinsa lojuvat sen suuren kaupungin kadulla, jota profeettojen puheissa kutsutaan Sodomaksi ja Egyptiksi ja jossa heidän Herransa ristiinnaulittiin. Kolmen ja puolen päivän ajan käy ihmisiä eri kansoista, heimoista, kielistä ja maista katselemassa heidän ruumiitaan, eikä niitä anneta haudata. Maan asukkaat iloitsevat heidän kohtalostaan, pitävät juhlia ja lähettävät toisilleen lahjoja, sillä nuo kaksi profeettaa olivat pahoin vaivanneet maan asukkaita. (Ilm. 11:7-10)

Tässä tuota syvyydestä nousevaa petoa ei sen tarkemmin esitellä, mutta myöhemmin, luvusta 13 alkaen, saamme kuulla siitä lisää. Mutta tämän perusteellakin voi päätellä, että peto tarkoittaa itseään perkelettä tai sen tärkeätä käsikassaraa.

Peto voittaa Kristuksen todistajat ja tappaa heidät. Tämä on tietenkin erittäin epäoikeudenmukaista, sillä nuo kaksi todistaja ovat toimineet Jumalan käskystä ja hänen lähettäminään, todistaen Jeesuksesta ja hänessä olevasta pelastuksesta.

Ilmestyskirjan näyn tarkoituksena on siis sanoa, että maailmassa tapahtuu tällaista äärimmäistä vääryyttä. Jumalan sallii sellaista, vaikka hänen omansa toimisivat juuri oikein todistaessaan Jeesuksesta. Maailman silmissä tällainen näyttää siltä, että perkele voittaa kristityt. Mutta tosiasiaassa tässä käykin niin, että kristityt voittavat perkeleen pysymällä uskollisina kuolemaan asti. Näinhän Jeesuskin voitti perkeleen suostumalla äärimmäiseen heikkouteen, ristille.

Antiikissa oli tapana, että voitettujen vihollisten ruumiit haudattiin. Näin heille osoitettiin edes jonkinlaista kunnioitusta ja inhimillisyyttä. Kun kahden todistajan ruumiiden annetaan lojua kaupungin kaduilla eikä niitä haudata, se on osoitus äärimmäisestä vihasta. Se viha on niin voimakasta, että ihmiset iloitsevat kahden todistajan kohtalosta, pitävät juhlia heidän ruumiitaan katsellen ja antavat toisilleen lahjoja, kuten roomalaisessa Saturnalia -juhlassa tehtiin. Sitä viettätiin viikko joulukuun 17 päivästä alkaen. (Joku voisi tästä päätellä, että joululahjojen antaminen on äärimmäisen pakanallista, mutta se on harhaista päättelyä.)

Mistä johtuu tuollainen viha ja juhlinta Kristuksen todistajia vastaan? Tekstin mukaan siitä, että ”nuo nuo kaksi profeettaa olivat pahoin vaivanneet maan asukkaita.”

Millä tavalla vaivanneet? Hehän olivat todistaneet Jeesuksesta ja hänessä olevasta pelastuksesta.

Tämä on osoitus siitä, että paradoksaalisesti saarna Jeesuksessa olevasta armosta ja anteeksiantamuksesta aiheuttaa ihmisissä usein torjuntaa ja vihaa. On nimittäin hyvin vaikeata hyväksyä sitä, että minä olen Jumalan edessä niin syntinen ja tuomion alainen, että tarvitsen Jeesuksen uhrikuolemaa syntieni sovituksiksi. Sellainen on äärimmäisen

nöyryyttävää, eikä ihminen luonnostaan suostu siihen. Hän yrittää mieluummin kaikin keinoin päteä Jumalan edessä omin voimin. Jos Jumala ei siihen suostu, vaan osoittaa ihmisten puolesta kuolleeseen Jeesukseen, niin se on erittäin loukkaavaa ja saa aikaan jähmeää vihaa Jeesuksen todistajia vastaan.

Suuri kaupunki

Mikä sitten on tuo ”suuri kaupunki”, jonka kadulla kahden todistajan ruumiit joutuvat makaamaan kolme ja puoli päivää? Toisaalta se on Jerusalem, sillä siellähän Herramme ristiinnaulittiin. Toisaalta sitä sanotaan tässä Sodomaksi ja Egyptiksi. Ne taas ovat väkivallan, haureuden ja orjuuttamisen symboleita. Kun nämä kaikki piirteet pannaan yhteen, saadaan tulokseksi, että kyse on koko Rooman imperiumista. Sen alaisena Jeesus ristiinnaulittiin, eli teloitettiin mahdollisimman kivuliaalla ja häpeällisellä tavalla. Ilmestyskirjan tarkoituksena on sanoa, että Rooman imperiumi on pohjimmiltaan väkivaltainen, irstas, orjuuttava ja jumalanvastainen. Siltä voi siis odottaa juuri sitä, että se panee kärsimään ne kristityt, jotka uskaltavat todistaa Kristuksesta.

Ilmestyskirjan tulkitsija joutuu kysymään, että onko edelleen olemassa tällainen kristittyjä vastustava imperiumi. Jossain mielessä on. Kristityt ovat kevyesti maailman eniten uskonnollista vainoa kärsivän uskonnon edustajia. Meillä Suomessa on melko hyvin toimiva uskonnonvapaus, mutta kaikkialla ei ole. Hyvin monessa maassa Kristuksesta todistaminen tuo mukanaan pilkaa, vankilaa, ruoskaa, kepitystä tai mestauksen.

Suomessa tuollaista ei tapahdu, mutta ei meilläkään ole kovin mediaseksikästä puhua Jeesuksesta. Kirkkoa siedetään paljon paremmin, jos se markkinoi vaikkapa ilmastonmuutoksen vastustamista ja kasvisruokavaliota. Ihmiset haluavat tutkimusten mukaan kirkolta kaikkein vähiten sitä, että se olisi ”enemmän evankelioiva”.

Kaksi todistajaa otetaan taivaaseen

Mutta noiden kolmen ja puolen päivän kuluttua tuli profeettoihin elämän henki, jonka Jumala oli lähettänyt, ja he nousivat jaloilleen. Kauhu valtasi kaikki, jotka sen näkivät. He kuulivat, kuinka taivaasta huudettiin kovalla äänellä: "Nouskaa tänne!", ja vihollistensa nähden profeetat nousivat pilven kannattelemina taivaaseen. Samalla hetkellä tuli ankara maanjäristys. Kymmenesosa kaupungista sortui, ja järjestyksessä sai surmansa seitsemäntuhatta ihmistä. Muut kauhistuivat ja taipuivat kunnioittamaan taivaan Jumalaa (Ilm. 11:11-13).

Kahdella todistajalla oli valta lyödä maata vitsauksilla, kuten kuivuudella. Mutta he eivät saaneet voittoa sitä kautta. Tämä osoittaa, että Jumala ei tahdo voittoa vallalla ja voimalla, vaan kärsimyksellä ja heikkoudella. Näinhän Jeesukselle kävi, ja näin käy myös hänen todistajilleen. Lopullinen voitto koittaa ylösnousemuksessa. Mutta ilmeisesti näky haluaa sanoa muutakin. Jumala elävöittää Kristuksen todistajat muutenkin keskellä heidän heikkouttaan, ei niinkään joidenkin valtaviin ihmeiden kautta.

Kommentaari kertoo, että sekin on osoitus Jumalan armosta, että kahden todistajan ylösousemista seuraava maanjäristys tuhosi vain kymmenesosan kaupungista ja vain seitsemän tuhatta ihmistä kuoli. Mutta verrattuna Ilmestyskirjan aikaisempiin tuhon kuvauksiin tämä on lievää. Aiemminhan Jumalan vihan tuomissa kurituksissa on kuollut aina kolmasosa maan väestöstä kerralla. Kun nyt kuolee vain seitsemän tuhatta, niin se osoittaa, että Jumala lieventää rangaistustaan. Ja se näyttää olevan hyvä strategia. Kaikki muut paitsi nuo seitsemän tuhatta kuollutta kauhistuvat ja taipuvat kunnioittamaan Jumalaa. Se on ihan eri asia kuin se, mitä tapahtui noiden massiivisten katastrofien jälkeen. Silloin ihmiset vain paaduttivat itsensä ja jatkoivat törkeää ja jumalanvastaista elämäänsä.